

Κάπνισμα και κορωνοϊός: Τι δείχνουν οι τελευταίες μελέτες

Χρειάζονται περισσότερες έρευνες για να διαπιστωθεί η τελική σχέση

Tα κύρια ευρήματα της μελέτης για τη χρήση καπνού και τη λοίμωξη από το νέο κορονοϊό, που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό The Lancet Respiratory Medicine, στις 25 Μαΐου, συνοψίζουν οι γιατροί της Θεραπευτικής Κλινικής της Ιατρικής Σχολής του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, Μαρία Γαβριατοπούλου, Γιάννης Ντάνασης και Θάνος Δημόπουλος (Πρύτανης ΕΚΠΑ).

Το κάπνισμα μπορεί να προκαλέσει στο 50% των καπνιστών θανάτους και επιπλοκές, δημιουργώντας συγχρόνως και σημαντική επιβάρυνση στα συστήματα υγείας. Κατά τη διάρκεια της πανδημίας, το ενδεχόμενο οξείας λοίμωξης του αναπνευστικού στους καπνιστές αποκτά επίκαιρο χαρακτήρα. Για το λόγο αυτό τα μέτρα πρόληψης και τα μέτρα υποστήριξης για τη διακοπή του καπνισματος αποκτούν αυτή τη χρονική στιγμή περαιτέρω σημασία, αναφέρουν οι τρεις καθηγητές. Ο κίνδυνος μόλυνσης είναι πολλαπλάσιος στα χαμηλά και μεσαία κοινωνικοοικονομικά στρώματα στις περιόδους πανδημίων. Μερικές χώρες όπως η Νότια Αφρική και η Ινδία απαγόρευσαν την πώληση καπνού κατά την περίοδο του lockdown για να περιορίσουν τη μετάδοση του ιού. Η αποτελεσματικότητα αυτής της πρακτικής δεν είναι ακόμη επιστημονικά τεκμηριωμένη. Έχουν περιγραφεί αρκετοί μηχανισμοί, οι οποίοι μπορούν να αυξήσουν τον κίνδυνο λοιμώξεων αναπνευστικού στους καπνιστές.

Οι καπνιστές έχουν επιτρέασμένο ανοσοποιητικό σύστημα με επιτρέασμένη τη λειτουργία των μακροφάγων και ως εκ τούτου είναι περισσότερο ευάλωτοι σε λοιμώξεις, για παράδειγμα έχουν διπλάσιο κίνδυνο για λοίμωξη από το μυκοβακτηρίδιο της φυματίωσης. Επιπλέον, ο κίνδυνος για λοίμωξη από μυκόπλασμα, λεγιονέλλα, πνευμονιόκοκκο και γρίπη είναι περίπου 3-5 φορές υψηλότερος στους καπνιστές. Τα δεδομένα από τις προηγούμενες επιδημίες με τους ιούς MERS και SARS δεν είναι απολύτως ξεκάθαρα. Σε μελέτη από την Κορέα φάνηκε πως ο κίνδυνος της θνητότητας ήταν 2,55 φορές υψηλότερος για τους καπνιστές, αλλά η μελέτη συμπεριέλαβε μικρό αριθμό ασθενών. Για τη λοίμωξη από το νέο κορονοϊό, τα δεδομένα δεν είναι ακόμη ξεκάθαρα, σημειώνουν οι καθηγητές.

Προσθέτουν ότι σε μία πρόσφατη ανασκόπηση, το κάπνισμα δεν φάνηκε να είναι παράγοντας κινδύνου για μόλυνση από τον ιό, αλλά συσχετίστηκε με αυξημένο κίνδυνο σοβαρής νόσου και ανάγκης για μηχανική υποστήριξη. Μια άλλη μετα-ανάλυση όμως δεν απέδειξε συσχέτιση με σοβαρή νόσο. Η μεγαλύτερη έως τώρα μελέτη από το Ηνωμένο Βασίλειο αναφέρει 1,25 φορές αυξημένο κίνδυνο θανάτου στους καπνιστές συγκριτικά με τους μη καπνιστές. Τα δεδομένα αυτά ενδεχομένως οφείλονται σε υπερέκφραση του υποδοχέα της αγγειοτενίνης ACE2 στους καπνιστές. Δεν έχει όμως αποδειχθεί πως τροποποιήσεις στην έκφραση και βιοδιαθεσιμότητα του υποδοχέα μπορεί να έχουν επιπτώσει στη θνητότητα. Δεδομένα από τη Γαλλία αναφέρουν πως το κάπνισμα μπορεί να έχει προστατευτική επίδραση έναντι της λοίμωξης από τον ιό διαμέσου αλληλεπίδρασης με τους υποδοχείς ακετυλοχολίνης, όμως τα δεδομένα αυτά δεν έχουν αποδειχθεί και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να παρακινήσουν την έναρξη του καπνίσματος, υπογραμμίζουν οι επιστήμονες. Δεδομένα για την πιθανότητα μόλυνσης σε όσους χρησιμοποιούν ηλεκτρονικό τσιγάρο δεν έχει τεκμηριωθεί.

Τονίζουν ότι όλοι οι καπνιστές πρέπει να ενθαρρύνονται να διακόψουν το κάπνισμα και να λαμβάνουν ψυχολογική και φαρμακευτική υποστήριξη. Η απαγόρευση πώλησης καπνού δε φαίνεται να αποτελεί λόγη γιατί συνήθως οδηγεί στην άνθιση του παραεμπορίου. Η διακοπή του καπνίσματος θα βοηθήσει όχι μόνο βραχυπρόθεσμα, κατά την περίοδο της επιδημίας, αλλά θα μειώσει και τις μακροπρόθεσμες επιπλοκές του καπνίσματος.

Λίγοι μήνες απρίσματος αυξάνουν την πιθανότητα περιοδοντίτιδας

Το ηλεκτρονικό τσιγάρο πυροδοτεί μια φλεγμονώδη αντίδραση μέσα στο στόμα, μεταβάλλοντας το μικροβιακό σύστημα και τις ισορροπίες μεταξύ των βακτηρίων, αυξάνοντας τελικά τον κίνδυνο περιοδοντικής νόσου μετά από μερικούς μόνο μήνες απρίσματος, σύμφωνα με μια νέα αμερικανική επιστημονική έρευνα. Η μελέτη έρχεται να προστεθεί σε άλλες που θέτουν σε αμφισβήτηση τους ισχυρι-

σμούς πως τα ηλεκτρονικά τσιγάρα είναι ασφαλή για την υγεία.

Η νέα μελέτη, η οποία συνέκρινε τις μικροβιακές κοινότητες στα στόματα καπνιστών, ατμιστών και μη, βρήκε ότι στους ατμιστές η πιθανότητα μιας περιοδοντίτιδας βρίσκεται λίγο κάτω από την επιφάνεια των δοντιών τους, καθώς τα «καλά» βακτήρια έχουν χάσει έδαφος σε βάρος των «κακών». Το στόμα των ατμιστών βρίσκεται από βακτήρια που μπορούν να προκαλέσουν περιοδοντίτιδα και άλλες παθήσεις. Αν η περιοδοντίτιδα δεν αντιμετωπίστει έγκαιρα, μπορεί να οδηγήσει στην απώλεια δοντιών και σε πάθησης των πνευμόνων ή της καρδιάς.

Η βλαβερή δράση συμβαίνει είτε με χρήση νικοτίνης στο ηλεκτρονικό τσιγάρο είτε όχι, πράγμα που δείχνει πως άλλες ουσίες των ηλεκτρονικών τσιγάρων είναι πιθανώς ένοχες για τη μεταμόρφωση του στόματος των ατμιστών σε πρόσφορο έδαφος για επικίνδυνους συνδυασμούς μικροβίων.

Οι ερευνητές, με επικεφαλής την καθηγήτρια περιοδοντολογίας Πουρνίμα Κουμάρη του Πολιτειακού Πανεπιστημίου του Οχάιο, που έκαναν τη σχετική δημοσίευση στο περιοδικό "Science Advances", συνέλλεξαν δείγματα πλάκας από τα ούλα 123 ανθρώπων χωρίς συμπτώματα οδοντικής νόσου, από τους οποίους οι 25 ήταν καπνιστές, οι 25 μη καπνιστές, οι 20 ατμιστές, οι 25 πρών καπνιστές και νυν ατμιστές, ενώ οι 28 τόσο καπνιστές όσο και ατμιστές.

Η γενετική ανάλυση του μικροβιώματος των 123 ατόμων και η δημιουργία ενός μικροβιακού «προφίλ» για τον καθένα, αποκάλυψε αρνητικές εξελίξεις στα δόντια όσων ήσαν ατμιστές (επί τέσσερις έως 12 μήνες), ακόμη και αν δεν είχαν ποτέ προηγουμένως καπνίσει, ήσαν νέοι (21 έως 35 ετών) και κατά τα άλλα υγιείς. Επιπλέον, σε όσους είχαν αντικαταστήσει το κάπνισμα με άτμισμα, το μικροβιακό «προφίλ» του στόματος του ήταν πλέον πιο επιβαρυμένο.

«Ακόμη και χωρίς τη νικοτίνη, το άτμισμα έχει αρκετά μεγάλη επίπτωση στις βακτηριακές κοινότητες που τα στόματα μιας θεωρούν φιλικές. Το άτμισμα συνιστά μια πολύ μεγάλη επίθεση στο στοματικό περιβάλλον και η αλλαγή συμβαίνει δραματικά και μέσα σε μικρό χρονικό διάστημα», ανέφερε η δρ Κουμάρη.

